

Plejeplan for arealerne omkring Haverslevvej nær Gravlev en del af fredningen "Gravlevdalen, Rebild Bakker og opstrøms dele af Lindenberg Å"

INDLEDNING

Denne plejeplan omfatter et delområde under fredningen "Gravlevdalen, Rebild Bakker og opstrøms dele af Lindenberg Å" (Fredningsnævnets afgørelse FS 45/1996 fra 15. feb. 2002 og Naturklagenævnets afgørelse af 26. oktober 2005).

Hele fredningen "Gravlevdalen, Rebild Bakker og opstrøms dele af Lindenberg Å" omfatter ca. 1.000 ha. Heraf er langt størsteparten også er udpeget som Natura 2000 område (nr. 18 Rold Skov, Lindenberg Ådal og Madum Sø). Den del af fredningen, som plejeplanen vedrører, omfatter ca. 26 ha. beliggende udenfor Natura 2000 området, hvilket vil sige at fredningens formål og fredningsbestemmelserne i høj grad udgør rammerne for natur- og landskabspleje.

Plejeplanen er delt op i tre afsnit: "Rammer for plejeplanen", "områdets værdier og nuværende tilstand" samt "plejemål og -metoder". Planen danner grundlag for de indsatser (plejeforanstaltninger), der skal sikre opfyldelsen af fredningsbestemmelserne.

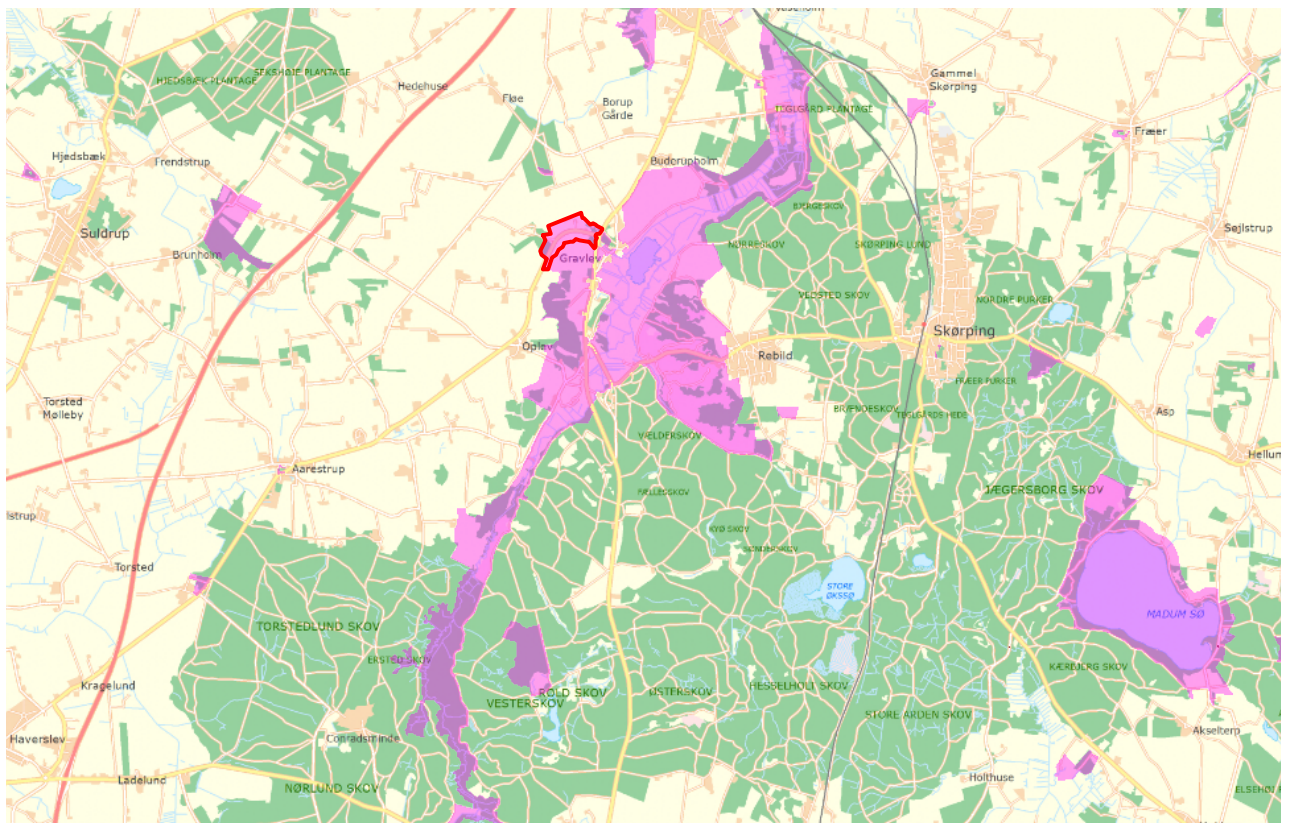

Fig 1: Markering (med rødt omrids) af plejeplansområdet, som en del af fredningen "Gravlevdalen, Rebild Bakker og opstrøms dele af Lindenberg Å"

RAMMER FOR PLEJEPLANEN

Rebild Kommune har udarbejdet plejeplanen på baggrund af følgende lovgrundlag: Bekendtgørelse om pleje af fredede arealer og tilsyn (BEK nr. 924 af 27/06/2016).

Rebild Kommune, der er plejemyndighed på ikke-statsejede arealer, har ret til at foretage naturpleje og naturgenopretning til opfyldelse af fredningen formål. De nærmere retningslinjer for pleje af privatejede arealer skal fremgå af de plejeplaner, der skal udarbejdes af plejemyndigheden. Pleje skal udføres, så det ikke medfører udgift, væsentlige gener eller tab for ejer eller bruger. Evt. overskud ved plejeforanstaltningerne tilfalder lodsejerne.

Langt størsteparten af plejeplansområdet er privatejet. Kun en enkelt mindre matrikel (15k) på ca. 0,9 ha er ejet af Naturstyrelsen. Kommunen er ikke tilsynsmyndighed på statsejede arealer og derfor er plejeplanen ikke gældende for matr. nr. 15k.

Store dele af arealerne i fredningen er beskyttede naturtyper efter naturbeskyttelseslovens § 3 og plejetiltag, som eksempelvis rydning, kan derfor visse steder kræve en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3.

Fredningens formål

Hovedformålet er at bevare, genoprette og pleje de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i Rebild Bakker og Lindensborg ådal med særlig vægt på de landskabelige værdier i Rebild Bakker og de naturhistoriske værdier i og omkring kilder, enge, overdrev og løvskove, samt med respekt for de naturhistoriske interesser - at forbedre mulighederne for den rekreative udnyttelse af området.

Delformålet for det pågældende område (D. Bakkedrag med løvskov, dyrkede arealer og overdrev omkring ådalen nord for Røde Mølle) er at sikre løvskove samt bevare og pleje bøge- og egekrat samt overdrev og fjerne nærmere angivne nåletræsbevoksninger med overgang til overdrev. Nuværende marker bevares som åbne arealer.

Fredningsbestemmelserne, der er relevante i det pågældende område, er bl.a.:

Der må ikke foretages opdyrkning eller jordbearbejdning. Der må ikke tilføres gødning eller anvendes kemiske bekæmpelsesmidler, bortset fra midler til bekæmpelse af kæmpe-bjørneklo. Undtaget herfra er de arealer, der på fredningens kort 2 (se figur 2 nedenfor) er angivet som ager - der fortsat må dyrkes landbrugsmæssigt - samt haver, gårdspladser og gartnerier.

Der må ikke ske terrænændringer, bortset fra indgreb som led i naturgenopretning.

Der må ikke ske tilplantning med træer og buske af landbrugsarealer og andre åbne arealer. Eksisterende skovarealer kan gentilplantes, løvskove dog kun med løvtræarter. Løvskove må ikke renafrives, men kan drives med plukhugst.

Fredningen er ikke til hinder for opstilling af sædvanlige landbrugshegn til kreaturer, heste, får og geder samt forstmæssigt nødvendige hegn.

Der må ikke opføres ny bebyggelse, skure, boder, jagthytter eller lignende eller opstilles campingvogne og andre letflytbare indretninger. Ombygning og mindre udvidelser af eksisterende bygninger kan ske efter fredningsnævnets forudgående godkendelse.

Fredningen er ikke til hinder for opstilling af nødvendige læskure til kreaturer, heste, får og geder. Dog kræves fredningsnævnets godkendelse af udformning og placering.

Fredningen er heller ikke til hinder for midlertidig opstilling af nødvendige skure i forbindelse med skovnings- eller plejearbejder.

Fredningsbestemmelserne er gældende på hele det fredede areal undtaget, de på fredningskortet, indtegnede have- og gårdspladsarealer, som derfor heller ikke indgår i denne plejeplan. Særligt vedrørende pleje:

Rebild Kommune er plejemyndighed på ikke statsejede arealer jf. bekendtgørelse om pleje af fredede arealer mv. (pt. BEK nr. 924 af 27/06/2016), ret til at foretage naturpleje og naturgenopretning til opfyldelse af fredningen formål. Naturplejen kan bl.a. bestå i fjernelse af opvækst og bevoksninger, bekæmpelse af bjørneklo, tidsler og brændenælder samt græsning og høslet. Hvor plejen skal ske ved græsning, skal lodsejeren have førsteret til udsætning af dyr. De nærmere retningslinjer for pleje af privatejede arealer skal fremgå af de plejeplaner, der skal udarbejdes af plejemyndigheden. Pleje skal udføres, så det ikke medfører udgift, væsentlige gener eller tab for ejer eller bruger. Evt. overskud ved plejeforanstaltningerne tilfalder lodsejerne.

Fig 2: Udsnit fra fredningskort 2, der viser plejeplansområdet

OMRÅDETS VÆRDIER OG NUVÆRENDE TILSTAND

Plejeplansområdet består af en del af en sideslugt i tilknytning til Lindencborg Ådal komplekset. Området besidder både væsentlige landskabs- og naturværdier. Indenfor området er der stor variation i naturtyper, vekslede fra lysåbne arealer til områder med tæt skov.

Områdets afgrænsning er terrænbestemt og lagt oven for dalsiderne, hvorfra terrænet orienterer sig mod dalbunden (hvor Haverslevvej forløber). Området afgrænses mod nord, vest og syd af landbrugsarealer og mod øst af hovedvejen (Hobrovej). Haverslevvej, der følger bunden af slugten, gennemskærer området.

De biologiske værdier i plejeplansområdet er knyttet til naturarealer på tør bund. Det drejer sig om overdrev, hede(rester) og skov – heraf mange i forskellige stadier af tilgroning/alder. Nogle af arealernes lange kontinuitet som hhv. overdrev, hede og skov samt variationerne mellem lysåbne og træklædte områder er med til at skabe stor diversitet i levesteder og dermed potentiale for stor diversitet af tilknyttede plante- og dyrearter.

Arealerne syd for Haverslevvej består helt overvejende af lysåbne kuperede overdrevsarealer og ingen beboelse. Arealerne nord for Haverslevvej består af både skov, krat og lysåbne arealer – flere steder præget af beboelse og dertil hørende haver og hegn. Området opdeles således flere steder af veje og ejendomsskel.

Nedenfor beskrives områdets elementer enkeltvis. Beskrivelsen tager udgangspunkt i inddelingerne i naturkategorier på fredningskort 2 (fig. 2 ovenfor), men der er foretaget enkelte tilpasninger således at nedenstående tekst henviser til fig. 3 nedenfor. Indtegningerne på fig 3 – herunder særligt de førømtalte tilpasninger - er udelukkende tænkt som afsæt for plejeaktiviteter i fremtiden. Der er ikke tale om ændringer i fredningen og dens formål og bestemmelser.

Landskab

Slugtens struktur og markante dalsider er resultatet af processer før og under istidernes prægning. Her har overfladevand eroderet sig ned i jordoverfladen inden planterne fik fat efter at isdækket, der havde været med til at forme det omkringliggende morænelandskab og præge Gravlevdalen, var forsvundet. Tilsammen har disse processer formet de høje og karakterfulde dalsider, der i dag rejser sig op til 30 meter fra Haverslevvej i dalbunden og dermed indrammer området.

De fleste ser området fra Haverslevvej, hvor man får oplevelsen af at køre gennem en markant slugt med skrænter på begge sider. Dels pga. placering og dels pga. bevoksning opleves området ikke præget af beboelse fra Haverslevvej. Bevoksningen er med til at give stedet karakter af uforstyrrelighed, men bevoksningen skjuler også indsynet til de markante skrænter og dermed de aftryk istiden har afsat.

Skov (grøn skraveri på fig. 3)

I både den vestligste og den østligste del af plejeplansområdet er der i dag egentlig skov med højstammede træer. Skovarealet i den vestligste del af området (matr. nr. 2æ) er ca. 100 år gammel og således fredet som skov. Den forstlige udnyttelse af skoven har været lidt varierende, men i de seneste årtier har der kun været plantet og fældet i begrænset omfang. Der er partier med plantede ensaldrende nåletræer (og arealet er angivet som nåleskov jf. fredningskortet), men som helhed er der tale om skov med relativ stor variation i arter og al-

der og deraf følgende (potentielt) relativ høj naturværdi. Med denne plejeplan er der foretaget en mindre ændring af udpegningen til skov sammenlignet med fredningskortet (hhv. fig. 2 og fig 3). Det drejer sig om ændring fra overdrev og ager til skov på den sydligste del af matr. nr. 24a. Arealet er under massiv tilgroning og det vurderes i praksis umuligt at bibeholde som overdrev. Det vurderes at en naturlig tilgroning (til naturskov) vil kunne bibringe fuldt ud samme naturværdi til arealet.

I den østlige del af området er der ligeledes skov – om end lidt yngre skov. Syd for Haverslevvej er der to skovbevoksede delarealer på hver sin side af det gamle vejforløb ("djævlesvinget"). Det drejer sig dels om en nåletræsbeplantning tilhørende Naturstyrelsen vest for djævlesvinget (matr. nr. 15k) og dels et naturligt tilgroet løvtræsdomineret areal øst for djævlesvinget (matr. nr. 6v). Naturstyrelsens areal er ikke omfattet af denne plejeplan, men Styrelsen har oplyst at de agter at fælde de plantede nåletræer og efterlade arealet til naturlig tilgroning herefter. Øst for djævlesvinget har den naturlige oprindelse og udvikling af det skovbevoksede areal medført, at det nu har karakter af ung naturskov. Nord for Haverslevvej består den østlige del af området (matr. nr. 11l) også af egentlig skov. Den østligste trekant er i fredningen angivet som nåleskov, mens matriklens anden halvdel er angivet som hede. Reelt var begge halvdele vokset i skov allerede på fredningstidspunktet. Pt. er der blandet skov på hele matriklen bestående af fortrinsvist eg, bøg, birk og en hel del opvækst af Ahorn. Der er ikke megen nål tilbage. Det er usikkert i hvor høj grad der vil kunne genskabes hede på den vestlige halvdel, som angivet i fredningen, men der vil kunne arbejdes for en mere lysåben skov med lysninger der har potentiale som hede og/eller overdrev.

Herudover er der to mindre skovarealer inde i området jf. fredningen. Det ene er et mindre stykke med skov på ca. 0,8 ha inde midt i området nord for Haverslevvej. Der er tale om et firkantet stykke med plantet nål på en sydvendt skrænt - fortrinsvist beliggende på matr. nr. 9l Gravlev By, Gravlev. Arealet er angivet som nål på fredningskortet. Fredningen indeholder ikke specifik stillingtagen til det konkrete stykke, men jf. fredningsformålet bør de plantede nåletræer afvikles til fordel for udvikling til hede/overdrev. Det vurderes at arealet har potentiale for udvikling af hede og/eller egekrat. Endelig er læhegnet i plejeplansområdets nordlige skel (på matr. nr. 5u) mod markerne også anført som nåleskov jf. fredningskortet. Beplantningen har primært funktion som afskærmning mod markerne bagved og dermed værdi for beboerne. Læhegnet har ikke nogen særlig stor naturværdi, men en vis landskabelig værdi som markering af den fredede slugts kant.

Tilgroet hede/lysåben skov (lilla skravering på fig. 3)

Nord for Haverslevvej er ca. halvdelen af området udpeget om hede jf. fredningskortet. Der er imidlertid sket store ændringer af området – især i form af tilgroning, hvilket giver anledning til nogle tilpasninger i denne plejeplan. Udbredelsen af hede/lysåben skov på fig. 3 er reduceret i forhold til den udbredelse af hede der er angivet på fredningskortet. Ændringen omfatter hedearealer (matr. nr. 5m samt dele af 5u og 8i) vest for grusvejen (privatvejen op til Haverslevvej 10). Ændringen er dels begrundet af arealernes nuværende tilstand og dels af praktiske årsager. Den del af hedearealerne, der ligger vest for grusvejen, har stadig et overordnet lysåbent udtryk og vegetationen har mest karakter af overdrev. Derudover er det driftsmæssigt mest hensigtsmæssigt at administrere og drive hedearealerne vest for grusvejen sammen med de tilstødende overdrevsarealer på samme side af grusvejen. Det vil formentlig være jordbundens surhedsgrad, der er mest afgørende for om der udvikles hede eller overdrevsvegetation på et areal og kategorisering som hede eller overdrev vurderes ikke at have nogen naturmæssig betydning i praksis. Der er naturligt glidende overgange mellem naturtyperne hede og

overdrev med stort artsoverlap. (se også under "overdrev" nedenfor).

Den resterende del af hedeudpegningen (ca 3,6 ha. øst for grusvejen op til Haverslevvej 10) omdøbes i denne sammenhæng til "tilgroet hede/lysåben skov". De tidligere hedearealer er gennem mange årtier gradvist blevet afløst af krat og skov i størstedelen af området. Samtidig er der en relativ høj grad af beboelse delområdet (der er 5 boliger i delområdet). Området fremstår i dag præget af krat, skov og beboelse.

Både før, under og efter fredningssagen har der været en betydelig tilgroning af hedearealerne og det er uvist hvor stor en del af arealet, der egentlig kunne betegnes som naturtypen hede på fredningstidspunktet. Der har givetvis været et vist islæt af hede ved fredningens ikrafttræden, men der er kun meget små rester tilbage på nuværende tidspunkt. Det vil være behæftet med nogen usikkerhed hvorvidt naturtypen hede kan reableres i området (og i hvilket omfang), da det i høj grad vil afhænge af jordbundsforhold

På de mest kuperede (og næringsfattige/sandede) dele af arealerne er der stadig restarealer med hedepræg i form af små (mere eller mindre) lysåbne partier med islæt af hedelyng, blåbær og ene.

Store dele af området domineres af både højstammede træer og tæt underskov. Nogle steder er der egetræer af en anseelig alder, som har værdi i kraft af at være naturligt tilknyttet hede, at være hjemsted for et meget stort antal arter (biodiversitet) og at være et landskabeligt smukt element.

Med baggrund i de ovenfor nævnte faktorer (omfattende tilgroning, relativ tæt beboelsesgrad samt usikkerhed omkring reablering af hedenatur), vurderes der at være behov for en lempelse i forhold til fastholdelse/reablering af hedenaturtypen i området. Der åbnes op for at området i højere grad kan bestå af lysåbne krat- og skovnaturtyper med en artsrig bundvegetation og indenfor de rammer søges mulighed for bevaring og udvikling af naturtypen hede i videst muligt omfang. Delområdets naturindhold bevares og udvikles bedst ved hjælp af stedvise rydninger og efterfølgende meget ekstensiv afgræsning. Hvis afgræsning ikke er muligt i praksis, kan løbende slåning og/eller rydninger evt. udgøre en alternativ løsning.

Lysåbent overdrev (gul skravering på fig 3)

Udbredelsen af overdrev på fig. 3 er ændret i forhold til den udbredelse af overdrev, der er angivet på fredningskortet (fig 2). I plejesammenhæng er det vurderet mest hensigtsmæssigt at inddrage hedearealer jf. fredningen (matr. nr. 5m samt dele af 5u og 8i) og markarealer jf. fredningen (del af matr. nr. 5u) i overdrevsdelområdet. Ændringerne til betegnelsen overdrev i denne sammenhæng er ikke et udtryk for dårligere beskyttelse eller værdisætning. Kategorisering som hede eller overdrev vurderes ikke at have nogen naturmæssig betydning i praksis.

Der er naturligt glidende overgange mellem naturtyperne hede og overdrev med stort artsoverlap. Det vil formentlig være jordbundens surhedsgrad, der er mest afgørende for om der udvikles hede eller overdrevsvegetation på et areal. Herudover er del af matr. 24a udtaget af overdrevsudpegningen og overført til skov. Ændringen er dels begrundet af arealernes nuværende tilstand og dels af praktiske hensyn. Den del af hedearealerne, der ligger vest for grusvejen op til Haverslevvej 10, har stadig et overordnet lysåbent udtryk og vegetationen har mest karakter af overdrev. Den del, der er angivet som mark på fredningskortet har ikke været dyrket i årtier og har ligeledes karakter af overdrev/hede. Derimod er den sydligste del af 24a under tiltagende tilgroning. Det er driftsmæssigt mest hensigtsmæssigt at administrere og drive alle arealerne mellem de to grusveje (op til hhv. Haverslevvej 10 og 14) sammen – uanset om det er som hede eller overdrev. Ændringen vurderes ikke at have nogen naturmæssig

betydning i praksis. Der er naturligt glidende overgange mellem naturtyperne hede og overdrev med stort artsoverlap.

Arealmæssigt udgør området med overdrev langt det største delområde. Det drejer sig om ca. 7 ha syd for Haverslevvej og ca. 5,5 ha nord for Haverslevvej. En stor del af delområdet er også beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Overdrevsarealerne rummer en åben og rigt blomstrende vegetation. Især de mest skrånende partier har en biologisk høj værdi og en stor artsdiversitet. Der er visse steder (tiltagende) opvækst af buske og træer.

Overdrevsarealerne syd for Haverslevvej har generelt en god tilstand og en lang kontinuitet med afgræsning i overensstemmelse med praksis for pleje af overdrevsarealer; dog vurderes en sænkning af græsningstrykket at kunne være naturforbedrende. Der er stort set ingen opvækst af buske og træer på arealerne syd for Haverslevvej.

De centrale dele af overdrevsarealerne nord for Haverslevvej har meget god tilstand, men er under begyndende tilgroning. I det sydøstlige hjørne er der tiltagende tilgroning. Den nordlige del, der jf. fredningskortet er karakteriseret som markjord har også udviklet sig til biologisk hede/overdrev af god kvalitet. Der er to beboelser indenfor overdrevsarealerne nord for Haverslevvej. Den naturmæssigt mest hensigtsmæssige metode til sikring af høj naturværdi og naturlig variation på hede- og overdrevsarealer er ekstensiv afgræsning (gerne helårsgræsning med meget lavt græsningstryk). Slåning, rydninger og evt. afbrænding kan dog i nogen grad efterligne og erstatte dyrenes påvirkning.

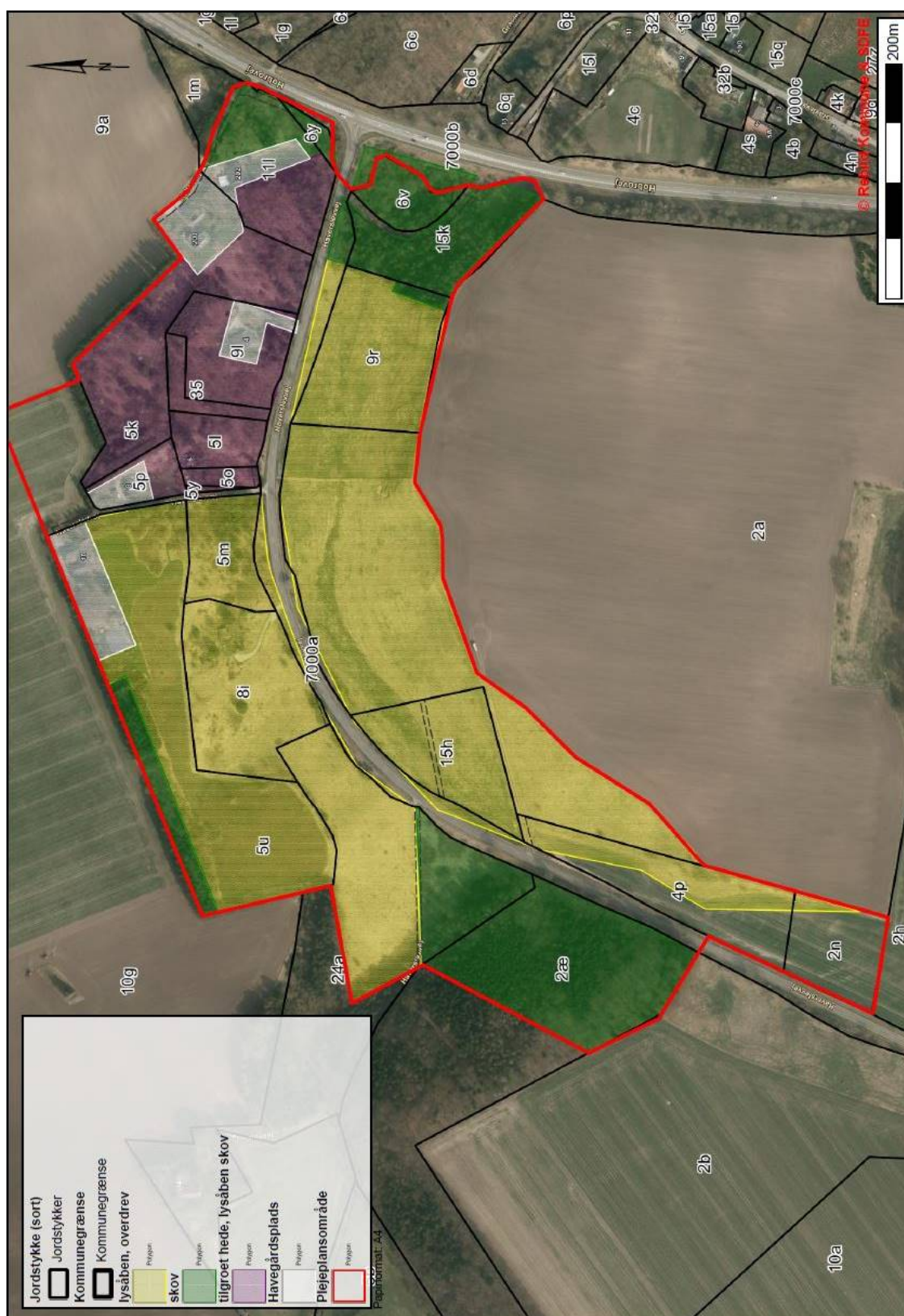

Fig 3: Luftfoto der viser plejeplansområdet og de tilpassede delområder.

PLEJEMÅL OG -METODER

Overordnet mål med plejen

Formålet med denne plan er overordnet at sikre den fremtidige pleje i overensstemmelse med fredningsbestemmelserne og samtidig bevare og udvikle størst mulig biodiversitet.

Der sigtes imod at bevare og udvikle et mosaiklandskab med et overvejende lysåbent præg, så landskabsformerne er synlige. Dog gives mulighed for en højere grad af bevoksning med træer og buske i de dele af området, der er tætte beboet. Der lægges vægt på at skabe naturlige og glidende overgange mellem lysåbenhed og skov. De egentlige skovarealer kan med fordel henligge som naturskov.

Potentielle plejemetoder

Plejeindsatsen løftes, hvor det er en mulighed, gennem de eksisterende tilskudsordninger til naturpleje. Rebild Kommune prioriterer, at der gennemføres naturplejeindsatser på private arealer gennem frivillighed.

Størstedelen af indsatserne forventes at foregå i delområde "lysåbent overdrev" og "tilgroet hede/lysåben skov", da fredningens formål her er at bevare og genskabe lysåbne skrænter med overdrev og hede.

Ved tilgroning er indsatsen et engangsindgreb med rydning af vedopvækst og en efterfølgende kontinuerlig pleje med afgræsning (eller evt. slåning eller afbrænding).

Plejeindsatsen *kan* bestå af følgende aktiviteter:

1. Rydning af uønsket vedopvækst.
2. Etablering af hegn, vand- og strømforsyninger samt evt. fangefold.
3. Vedligeholdelse af hegn.
Der kan laves individuelle aftaler med lodsejere/dyreholdere om vedligeholdelse af hegn.
4. Græsningsaftaler med dyreholdere.
Kommunen kan, hvis det er ønskeligt, lave græsningsaftaler og orientere om tilskud til pleje af græs- og naturarealer. Afgræsning er kontinuerlig pleje af arealer, der hjælper med at bevare de lysåbne forhold. Kommunen kan lave aftaler om græsningstryk og vejlede vedr. egnede dyr til afgræsning.
5. Vedligeholdende pleje ved motormanuel/maskinel fjernelse af uønsket opvækst.
På arealer, hvor et engangsindgreb og evt. efterfølgende afgræsning på sigt ikke kan holde uønsket træopvækst nede, kan Kommunen rydde opvækst.
6. Bekæmpelse af invasive arter.

Nedenfor beskrives mål og aktiviteter for de enkelte delområder, der fremgår af fig. 3.

Forud for iværksættelse af egentlige aktiviteter (plejeforanstaltninger) inddrages de relevante ejere og brugere. Foranstaltningerne kan gennemføres af ejer eller bruger, med deres samtykke eller efter tilladelse fra fredningsnævnet (jf. Bekendtgørelse om pleje af fredede arealer og tilsyn (BEK nr. 924 af 27/06/2016)).

Skov (grøn skravering på fig. 3)

Mål:

Natur- og biodiversitetsmæssigt vil det være optimalt at minimere eller undlade al forstlig drift af skovarealerne, så de får karakter af naturskov (med fri naturudvikling). Det er f.eks. af stor værdi, at bevare gamle træruiner i bevoksningerne af hensyn til rovfugle, spætter, insekter og flagermus. Fredningsbestemmelserne indeholder imidlertid en sikring af muligheden for ekstensiv skovdrift (plukhugst og mulighed for gentilplantning) og derfor forventes ikke umiddelbart at der iværksættes egentlige plejetiltag på skovarealerne.

Potentielle plejeaktiviteter:

Førstegangspleje: Ingen.

Vedvarende pleje: Mulighed for fjernelse af plantet nål (løbende).

Tilgroet hede/lysåben skov (lilla skravering på fig. 3)

Mål:

Naturmæssigt er målet at sikre bevarelse og genskabelse af naturtypen hede i videst mulig omfang, men samtidig bevare og sikre plads til lysåbne krat- og skovnaturtyper med en artsrig bundvegetation. Landskabsmæssigt er målet at sikre indkig til det dramatiske landskab, men samtidig sikre skærmende beplantning omkring beboelserne.

Der bør arbejdes for at etablere mest mulig lysåben skov med forskellige grader af træbevoksning (solitære træer, små trægrupper, små lunde/krat og lysåbne delarealer), der giver mulighed for artsrig bundvegetation samt evt. afgræsning. Massiv opvækst af træer og buske skal i videst muligt omfang holdes nede ved enten afgræsning eller slåning. Der kan ske selektiv og målrettet pleje for at sikre og bevare bevaringsværdige enkelttræer (fortrinsvist eg).

Variation er en vigtig parameter for at sikre størst mulig biodiversitet – både variation i lysåbenhed, biotoper, træalder og arter. Glidende (naturlige) overgange mellem lysåbne og træbevoksede delarealer er ligeledes en vigtig parameter. Målet er et sammenhængende mosaiklandskab med naturlige glidende overgange mellem skov, krat og hede/overdrev. Den naturmæssigt mest hensigtsmæssige metode til sikring af høj naturværdi og naturlig variation er ekstensiv afgræsning (gerne helårsgræsning med meget lavt dyretryk), men slåning og rydninger kan i nogen grad efterligne og erstatte dyrenes påvirkning, hvis afgræsning ikke lader sig gøre i praksis. Hvis der iværksættes afgræsning i området, så er det vigtigt at det sker med størst mulig fenne(r).

Potentielle plejeaktiviteter:

Førstegangspleje: Fjernelse af plantet nål på matr. nr. 9l og 5k (evt. løbende). Fældning af træer og fjernelse af opvækst i dele af området og efterfølgende opsætning af hegn. Ved fældninger prioriteres det at fjerne skyggetræer som bøg, ahorn, elm og gran samt diverse nyopvækst af træer og buske til fordel for eg og ene.

Vedvarende pleje: Meget ekstensiv afgræsning. Selektiv og ekstensiv hugst af skyggetræer ved behov. Alternativt/subsidiært løbende slåninger og rydninger.

Lysåbent overdrev (gul skravering på fig 3)

Mål:

Overdrevs- eller hedevegetation med stor artsdiversitet og stor forekomst af nøjsomme plantearter og det hertil hørende insektliv skal bevares og udvikles. Det udelukker ikke forekomst af buske og træer (f.eks. tjørn, slåen, eg, ene), men en egentlig massiv tilgroning med udskygning af overdrevsvegetation til følge skal forebygges. Mulighed for afskærmende bevoksninger ved beboelser (men naturligt opstået; ikke plantet) og langs grusvej op til nr. 10.

Ekstensiv afgræsning med får/heste/kreaturer er den mest optimale driftsform i forhold til at sikre mest mulig biodiversitet – uanset om målet er hede- eller overdrevvegetation. Plejeaktiviteten indenfor overdrevsområderne bør først og fremmest bestå i at sikre eksisterende og iværksætte yderligere ekstensiv afgræsning.

Slåning og/eller afbrænding af arealerne vil kunne iværksættes, såfremt kontinuer ekstensiv afgræsning ikke kan lade sig gøre i praksis, men slåning/afbrænding vil være den næstbedste løsning og vil på sigt formentlig medføre en forringelse af naturkvaliteten. Såfremt slåning anvendes, skal det afslåede materiale fjernes, for ikke at tilføre arealet næring.

Potentielle plejeaktiviteter:

Førstegangspleje: Syd for Haverslevvej er der overordnet ikke behov for aktiviteter pt.- udover at udvide afgræsning til at omfatte matr. nr. 2a og 4p. Nord for Haverslevvej er der behov for stedvise rydninger, hegnssætning og genetablering af ekstensiv afgræsning. Rydninger (af opvækst af træer og buske f.eks. hindbær/ brombær) vil fortrinsvist være aktuel i den østlige del af området – dog under hensyntagen til indsyn til boliger og grusvej. Det afslåede materiale skal fjernes. Efterfølgende bør der sættes hegn – igen under hensyntagen til beboelser.

Vedvarende pleje: Ekstensiv afgræsning med får/kreaturer/heste. Små racer af kreaturer eller heste foretrakkes. Såfremt kontinuer ekstensiv afgræsning ikke kan lade sig gøre i praksis, vil slåning og/eller afbrænding i nogen grad kunne efterligne og erstatte dyrenes naturlige påvirkning (hvis slåning, så helst manuelt, i august, det afslåede materiale skal fjernes).

Fælles

Randbevoksninger: Plejeplanen omfatter ikke aktiviteter for træbevoksning langs fredningsgrænsen (eksisterende høje træer, læhegn og tætte skovbryn). De har ingen væsentlig negativ eller positiv effekt ift. fredningen, men kan have en betydning for beboerne i området, da de danner afgrænsning til det dyrkede landbrugsland.

Bekæmpelse af invasive arter og problemarter: Der er flere forekomster af rynket rose (invasiv) og gyvel (problem) – fortrinsvist umiddelbart nord for Haverslevvej. Idet forekomsterne er relativt små og spredte forventes bekæmpelsen umiddelbart tilstrækkelig varetaget med de ovenfor nævnte potentielle plejeforanstaltninger (slåning og afgræsning). Hvis forekomsterne øges i antal og størrelse kan der iværksættes mere målrettet bekæmpelse.

Rebild Kommune, Center Natur & Miljø, 11/7 2019